

Annona Nova IX.

A Kerényi Károly Szakkollégium évkönyve

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Kerényi Károly Szakkollégium
Pécs, 2018

Szakmai lektorok:

Bandi Szabolcs, Csibi Norbert, Fedeles Tamás, Jóri Anna,
Kárpáti András, Kisantal Tamás, Antonio Domingo Lilón,
Pete Krisztián, Polyák Petra, Szabó Veronika, Takáts József

A kiadvány a *Nemzeti Tehetség Program* támogatásával jött létre
NTP-SZKOLL – 17-0071

Felelős kiadó:
András Csaba

Szerkesztők:
Fenyő Dániel, Rétfalvi P. Zsófia

Olvasószerkesztők:
Endródi Edina, Nagy Tamás,
P. Simon Attila, Várdai Levente

Borítóterv és tördelés:
Kiss Tibor Noé

Nyomdai előkészítés és kivitelezés:
Virágmandula Kft.

ISSN: 2061-4926

© A szerzők, 2018
© A szerkesztők, 2018

Minden jog fenntartva.

Borítófotó:

David Eccher / Flickr / <https://www.flickr.com/photos/davideccher/9589731219>

Tartalomjegyzék

Szatmári Áron: Előszó	7
Árvai Attila: Quine és Sartre a megismerésről	11
Csapó Gyöngyvér: A Sötét Triád és a mentalizáció kapcsolatának vizsgálata	21
Endrődi Edina: Vélekedések az 1765-ös bélyegtörvényről bostoni patrióta újságokban	35
Flach Richárd: Bevezetés a nem-szuicidális önsértés jelenségébe	49
Horváth Klaudia: Szerelmi kényszervarázslat papiruszon és varázsgemmakon	65
Karácsonyi Krisztina: A komplex és az egyszerű esemény jelentésű magyar deverbális főnevek szintaktikai szerkezete	73
Kocsis Árpád: Fecsegések <i>Coetsee és a depresszió</i>	89
Mogyorósi Renátó: Visegrád – a háború és a béke kongresszusa	99
Nagy Tamás: A társas identitás nyelvi megjelenése magyar nyelvű zenei blogok posztjaiban a többes szám első személyű, kijelentő módú igei személyragokat tekintve	113
Ónya Balázs: A nemlétező enigmák nyomában – Altrichter Ferenc Wittgenstein értelmezésének bírálata	127
Radnai Dániel: Realizmus-képzetek a Mikszáth-recepcióban (1887–1945)	139
Simor Kamilla: A komplex struktúra és a plaszticitás problémája <i>A lé meg a Lolában</i>	153
Sipos Balázs: A Pécsi Orvostudományi Egyetem épületfejlesztési koncepciói 1947 és 1959 között	165
Szántó Ákos: A <i>Népszabadság</i> és a <i>New York Times</i> hidegháborús beszámolóinak összehasonlítása a nicaraguai forradalom 1978 és 1979 közötti eseményeinek példáján keresztül	177
Takács Barbara: Varázsgyűrű a sikerért <i>Egy graeco-egyiptomi mágikus rituálé</i> (PGM XII. 270-350)	191
Bozsoki Petra: Laudáció Kiss Andrea Kriszta szövege elé	203
Kiss Andrea Kriszta: Jókai Mór nőábrázolása <i>Milyenek a nők?</i> című novelláskötetében	203
A Kerényi Károly Szakkollégium tagjai a 2016/2017-es és a 2017/2018-as tanévben	216
A Kerényi Károly Szakkollégium mentorai a 2016/2017-es és a 2017/2018-as tanévben	216

Sipos Balázs vagyok a PTE Bölcsészettudományi Karának Történelem MA szakos hallgatója. Fő kutatási területem Pécs 1945 utáni építéstörténete, azon belül is a városrészek kialakulása.

SIPOS BALÁZS

A Pécsi Orvostudományi Egyetem épületfejlesztési koncepciói 1947 és 1959 között

Bevezetés

Pécsen a szocializmus időszakában több felsőoktatási intézmény működött. Ezek közé sorolható a Pécsi Tudományegyetem, az 1948-ban létrehozott Pécsi Pedagógiai Főiskola (1962-től Pécsi Tanárképző Főiskola), 1971-től a Pollack Mihály Műszaki Főiskola, valamint az 1951-ben a Pécsi Tudományegyetemtől önállósult Pécsi Orvostudományi Egyetem (POTE). Tanulmányomban elsősorban a Pécsi Egyetemi Levéltár anyagain keresztül fogom bemutatni ez utóbbi intézmény épületfejlesztési koncepcióit az 1947 és 1959 közötti időszakra fókuszálva. Választásom legfőbb indoka az, hogy építéstörténeti szempontból az egyetemnek ez az időszaka kevésbé feldolgozott. Valamint 1958–59-ben születtek azok a döntések, amelyek alapján 1960-tól kezdődően kiépülhetett az egységes egyetemi campus, a Szigeti városrész nyugati részében. De ahhoz, hogy tisztábban lássuk a második világháború után kialakult helyzetet, röviden át kell tekintenünk a megelőző időszak intézményfejlődésének történetét.

Az 1923-ben Pécsre költözött Erzsébet Tudományegyetem nem érkezett ideális körülmények közé. Bár a kórházak és klinikai épületek adottak voltak, azok a városban szétszórtan helyezkedtek el.¹ Az Erzsébet Tudományegyetem már az 1920-as évektől kezdődően szorgalmazta, hogy a különböző egységei egy helyen legyenek. Az egyik ilyen lehetséges területnek számított a Szigeti Külvárosban elhelyezkedő Hadapródiskola és környéke. E törekvést azonban gátolta, hogy a Honvédelmi Minisztérium nem mondott le az

---

1 Lásd: 1. számú melléklet

épületről, így az egyetemnek más területet kellett keresni. Szintén összegytemi tervnek számított a Budai Külvárosba tervezett campus gondolata.² Az egyetem számára az is elfogadható lett volna, ha két központ jön létre, egy az orvosi és egy másik a jogi és a bölcsészkar számára. Ebben az esetben az orvosi kar kapott volna egy új campust a Klinikai tömbnél (Rét utca – Rákóczi út) és környékén. Az 1940-es évek végén már megjelentek olyan tervek, amelyek az Orvostudományi Egyetem központosítási törekvéseit tartalmazták. Ennek főként az volt az oka, hogy a több tucat épülettel rendelkező felsőoktatási intézményben egyre nehezebbé vált az oktatás megszervezése. Az órákat különböző épületekben tartották, amely a város tömegközlekedési viszonyai miatt jelentősen megnehezítette a diákság életét. A távolságon kívül fontos kiemelni, hogy az épületek technikai felszereltsége sem volt megfelelő.³

A koalíciós időszak fejlesztési tervezetei (1947–1948)

A második világháború után folytatódott az a tervezési folyamat, amelyet a Horthy-korszakban kezdtek el. Számos terv született az 1940-es évek második felétől kezdődően egészen az 1950-es évek második feléig. Fontos kiemelni, hogy az elképzelések nagy részéről csupán írásos dokumentáció maradt fenn, de többé-kevésbé ezekből is rekonstruálni lehet, hogyan is képzelték el a kialakítandó egyetemi campust.

Az 1947-es évben két ilyen tervezet is napvilágot látott. Az egyik ifj. Nendtvich Andor nevéhez fűződik, aki a Püspöki palota köré képzelt el egy új egyetemi utcát, ahova az Erzsébet Tudományegyetem épületeit helyezték volna el.⁴ A terv megvalósításával kapcsolatban érdemes megjegyezni, hogy a kiépülőben lévő

2 PILKHOFFER Mónika: *Az Erzsébet Tudományegyetem pécsi épületei*, Per Aspera ad Astra, A Pécsi Tudományegyetem művelődési- és egyetemtörténeti közleményei, 2014/2., 48–49.

3 FORSTER Miklós: „Az Orvostudományi Egyetem fejlesztése”, in: *Az épülő Pécs, Városrendezési kérdései* (szerk.: Erdélyi Ernő), Pécs Megyei Jogú Városi Tanács VB. Kiadása, Pécs, 1961, 270–274.; és KRAUTH János: „A Pécsi Tudományegyetem problémái”, in: *Az épülő Pécs, Városrendezési kérdései* (szerk.: Erdélyi Ernő), Pécs Megyei Jogú Városi Tanács VB. Kiadása, Pécs, 1961, 276–277.

4 PILKHOFFER Mónika: *Az Erzsébet Tudományegyetem pécsi épületei*, Per Aspera ad Astra, A Pécsi Tudományegyetem művelődési- és egyetemtörténeti közleményei, 2014/2., 54–56.

szocialista vezetés számára véleményem szerint elfogadhatatlan lett volna egy püspökségi vár mellé helyezendő egyetem gondolata. Így az ötlet a tervasztalon maradt.

A másik tervnek már jóval nagyobb volt a realitása. Az alapelgondolás követte az 1937-ben megalkotott ötletet, amely a Szigeti Külváros délkeleti részére képzelte el a jövőbeli „egyetemvárost” a Rákóczi út – Rét utca – Ráth utca – Kórház tér, valamint a Garai utca és a Vitéz utca által határolt területen.⁵ Ezek a tervek már fix helyszíneket is megjelöltek a jövőben létrehozandó intézmények vonatkozásában. Tömbépítkezést javasoltak a Ráth utca déli oldalán – szemben a Gyermekklinikával – ahol ekkoriban az egyetemi kertészet helyezkedett el. Ide került volna a belklinika, valamint a sebészet, míg a felszabaduló helyeket az egyetem tanszékei foglalták volna el. Az új épületekben a két (fő)osztályhoz továbbiakat csatoltak volna. Így a sebészeti épületrészben kapott volna elhelyezést az ortopédia és a fül-orr-gégészet, míg a belklinikához a gasztroenterológia és a kardiológia került volna. A második szakaszban a szülészeti és a bőrklinika is új, önálló épületet kapott volna – ugyancsak a Ráth utca déli oldalán – de ehhez már szükség lett volna arra, hogy a város a Hullámfürdő területének egy részét átadja az egyetem részére. A harmadik ütemben az Orvosi Kar központi épületének rendezését tűzték ki célul, amelynek beépítéséhez a Rákóczi út és a már meglévő Klinikai Központ közötti területet használták volna fel. Ehhez persze számos házrész szanálására lett volna szükség. Végül az utolsó ütemben a Klinika gazdasági tömbjének építését tervezték, amelyet a Vitéz utcában kívántak megvalósítani. Minden bizonnyal még további épületekkel is bővíthetett volna a kezdeti terv, mivel a végén külön megemlítik, hogy a könyvtár, a lakóépületek és az étkezők kialakításával kapcsolatban még nem tudták elkészíteni a megfelelő dokumentációkat.⁶

Az 1950-es évek első felének tervezetei

Annak érdekében, hogy megértsük, milyen körülmények között oktattak, kutattak és gyógyítottak az 1950-es évek elején a Pécsi

⁵ Lásd: 2. számú melléklet

⁶ Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Levéltár (Továbbiakban: PTE EL) VIII. 203. b. 3d. 828/1947-48./ Klinikák végleges kifejlesztésének tervezete.

Orvostudományi Egyetemen és klinikáin, érdemes pár szóban megemlíteni azokat az értékeléseket, panaszokat, amelyeket az egyetem vezetése kért a tanszékek- és a klinikák vezetőitől, Ratkó Anna Pécsre tervezett látogatásának alkalmából. A program része volt egy zártkörű tanácskozás a kormányzat és az egyetem vezetése között. Utóbbiak e megbeszélésen akarták informálni a miniszter asszonyt a helyi viszonyokról és a lehetőségekhez képest lobbizni a jobb körülmények megteremtéséért.

Az összes tanszék kifogásolta a helyhiányt és a berendezések korszerűtlenségét. Volt olyan egység (mikrobiológia), amely 5 éves tervre lebontva adta be tételesen az igényét, de akadt olyan is – mint például a II. sz. Belklinika – amelynél könnyebb lett volna felsorolni, hogy mi az, ami rendelkezésre áll: „Hiányzik a klinika összes laboratóriuma [...] hiányzik a klinika teljes műszerfelszerelése [...] nincs könyvtár, öltöző az orvosoknak, nővéreknek.” Általános volt továbbá az orvos- és kiségitő személyzet hiánya a Gyermekklinikán, a Szülészeti- és Nőgyógyászati Klinikán, a Bőr- és Nemkórtani Klinikán, a II. sz. Belklinikán, a Mikrobiológia Tanszéken, a Sebészetben, valamint az Urológián.⁷

Szembetűnő, hogy a pontokat nem fontossági sorrendben állították össze, hanem éppen ellenkezőleg, a kis dolgoktól haladtak a nagyok fele, majd az utolsó gondolatok egyikében megjelent a teljes renoválás kérdése, ami a legnagyobb költséget jelentette az egész jelentésben.

Hogy ezek az írások valóban eljutottak-e végül Ratkó Annához, azt sajnos nehéz egyértelműen kijelenteni, de annyi bizonyos, hogy 1951. június 17-én Pécsen járt az egészségügyi miniszterasszony, aki a *Dunántúli Napló* cikke szerint tiszteletét tette az Orvostudományi Egyetemen, valamint meglátogatott számos egészségügyi intézetet a városban. Az összefoglaló azonban csak annyit jegyzett meg a problémákkal kapcsolatban, hogy a kormányzat tisztában van a pécsi egészségügy zsúfoltsági helyzetével, ám ígéretet tettek, hogy a komlói rendelőintézet megnyitása után javulni fog a helyzet.⁸ A cikk alapján semmilyen egyéb ígéretet nem kaptak a benyújtott panaszokkal kapcsolatban.

A látogatás után, negyed évvel később újabb egyetemváros-

7 PTE EL VIII. 203. b. 18 d. 795/1950-51, Az Egészségügyi Miniszter pécsi látogatása.

8 *Dunántúli Napló*, 1951. június 19. 4.

ötlettel álltak elő. Sajnos talán erről rendelkezünk a legkevesebb információval, hiszen egyetlen forrásunk sem maradt vissza a munkáról. Benke József művéből is csak annyit tudhatunk meg a tervezettel kapcsolatban, hogy 1951. szeptember 6-án fogadták el és 22 klinikát, valamint 19 elméleti intézetet tartalmazott.⁹

A megvalósultalan tervek azonban mit sem segítettek a klinikák és az egyetem problémáin. A kormányzattól szinte csak ígéreteket kapó intézmény számára reményt jelentett a Nagy Imre által meghirdetett új szakasz politikája. Ennek a jegyében 1953-ban leiratot juttattak el az Egészségügyi Minisztérium részéről a POTE-hoz, hogy készítsen feljegyzést az aktuális problémákról és állítsanak össze egy megoldási javaslatot. Itt – 1951-hez hasonlóan – újra felsorolták a klinikák és az egyetem igényeit és problémáit. A túlsúlyfóltással kapcsolatban csatolták az egyetem klinikáinak kimutatásait az ágyak kihasználtságáról. Ebből megtudhatjuk, hogy az összes osztályon az országos átlag felettiek voltak az adatok. Kimagaslónak minősül a gyermekkórház 110%-os telítettsége. Ennek megfelelően szerettek volna ágylétszám-emelést végrehajtani. Például a Gyermekklinika férőhelyeit 185-ről 200-ra, a Bőrklinikáét 70-ről 95-re kívánták emelni, míg az Ideg- és Elmeklinika plusz 15 helyet akart elérni. Az oktatással kapcsolatban kifejtették, hogy a meglévő épületek alkalmatlanok a korszerű tanításhoz, amelyet tovább súlyosbít az épületek műszaki állapota és felszereltsége, valamint a kisegítő személyzet hiánya.¹⁰

Külön fejezetet szántak a tudományos jellegű problémáknak, amellyel kapcsolatosan megjegyzik, hogy *„a vezérlő elv a minisztériumban, hogy a tudományosság csak harmadrangú feladat”,*¹¹ továbbá, hogy enélkül nem tudnak szakszerű gyógyító és oktató munkát végezni. Szerettek volna megfelelő szakirodalmakat és folyóiratokat kérni, az alapfelszerelésbéli hiányosságokat pótolni, s igényt tartottak megfelelő számú technikai asszisztensre is.¹²

A feljegyzéssel kapcsolatban meglapozottnak találta a kor-

9 BENKE József: *A pécsi orvospérezés intézetei és klinikái 1918-2008*, Bocz Kft., Pécs, 2008, 39.

10 PTE EL 202 b. 33 d. 855-02/1952-53 – Tudományos felsőoktatás – munkaterv, fejlesztési terv

11 PTE EL 202 b. 33 d. 855-02/1952/53 – Tudományos felsőoktatás – munkaterv, fejlesztési terv

12 PTE EL 202 b. 33 d. 855-02/1952/53 – Tudományos felsőoktatás – munkaterv, fejlesztési terv

mányzat az egyetem igényeit, ezért minisztertanácsi határozatban (2054/18/1953. M.T.) rögzítették a III. sz. Belgyógyászati és Sebészeti Klinika beruházási programját, amiben összesen 160 ágy szerepelt (80 belgyógyászati és 80 sebészeti). A tervezetben kikötötték, hogy az épületet csak a Középülettervező Vállalat kivitelezheti, és ehhez fel kell használni mintául egy Szovjetunióban épített hasonló komplexumot. A helyszínt ekkor még nem jelölték ki, ellenben a költségvetést 34,5 millió forintban maximalizálták, míg a tervezés és kivitelezés idejét 48 hónapban határozták meg.¹³

Az ígéret ellenére azonban nem kezdődött meg még a tervezés sem. Két évvel később a POTE újabb utasítást kapott az Egészségügyi Minisztériumból, hogy három hónap alatt állítsák össze az egyetemre vonatkozóan a II. öt éves tervjavaslatot. Az egyetem el is készítette a tervezetet, és megjelölték a fejlesztési igényeket is.

A bevezetőben megemlítik, hogy az eddigi épületek nem gyógyítási és felsőoktatási célból készültek és csak kényszerből helyezték el őket ezekben az intézményekben 1924-ben. Funkciójukból adódóan alkalmatlannak minősítették őket a jó minőségű oktatásra és gyógyításra. Ezenkívül megjegyezték, hogy fejlesztésük és átalakításuk túl sok pénzt emésztene fel, ezért Debrecen mintájára új klinikai telepre nyújtották be igényüket. Helyszínnek a Gyermekklinikától délre fekvő Gróf Apponyi teret¹⁴ és környékét jelölték ki, mivel a terület 70%-a ekkor még beépítetlen volt. Ez azt is jelentette, hogy 1937 óta először változtattak azon a koncepción, hogy a korábbi klinikák környékén építsék fel az egyetemi campusot. A kijelölt hellyel kapcsolatban viszont alapvető probléma volt, hogy erre a területre már Pécs Megyei Jogú Város Tanácsa is építkezéseket jelölt ki. Ez volt a későbbi Déli városrész.¹⁵

Nyolc klinikai tömbben helyezték volna el a város összes egyetemi kórházát. Egy-egy épület 2-2 osztályt fogadott volna be, amellyel 800 kórházi ágy jöhetett volna létre, mintegy 60 millió Ft-os költséggel. Emellett épültek volna fel az orvoskari intézetek, hivatalok, egy kari könyvtár és a társadalmi szervek számára egy létesítmény, szintén 60 millió forint értékben. Ezen felül egy gazdasági jellegű épületet is kiviteleztek volna 40 millió forintért. A

13 PTE EL VIII. 202 b. 33 d. 855-02/1952/53– Tudományos felsőoktatás – munkaterv, fejlesztési terv

14 A mai Köztársaság tér (lásd: 2. számú melléklet)

15 PTE EL VIII. 203 b. 46 d. 13-80/1955 – Az Egyetem fejlesztése

beruházás és a kivitelezés 5 évig tartott volna (1960-ig) és összesen 160 millió forintot emésztett volna fel.¹⁶

Ebben a tervezetben vetették fel először azt a kérdést, hogy mi legyen a meglévő épületek sorsa. Az egyetem a terv megvalósítása esetén lemondott volna a város több pontján elhelyezkedő épületállományáról, amelyet részben a város örökölt volna meg közkórházi tevékenységek ellátására, részben nagyvállalatok kapták volna meg termelési feladatokra.¹⁷

Hogy miért nem ez a tervezet valósult meg, azzal kapcsolatban csak találgatni lehet. Az okok között a legvalószínűbb a pénzhány lehetőség a legfontosabb indok. De az is elképzelhető, hogy a város Déli városrészrel kapcsolatos tervei miatt maradt el az építkezés. Véleményem szerint inkább egy logikus egyezség született a város és az egyetem között. Mindezt megerősíti az a feljegyzés, amelyet 1956-ban készítettek egy bejárás során, amelyen részt vettek a város, a megye, az Egészségügyi Minisztérium és az egyetem képviselői. A helyszín nem volt más, mint a Dózsa Tisztképző Iskola (a volt Hadapródiskola). Megállapították, hogy az épület és a környéke alkalmas volna a jövődöbéli egyetemváros kialakítására. Az örömet némileg beárnyékolhatta, hogy ekkor közölhették a pécsi tanács és az egyetem vezetőivel, hogy a 800 kért ágyból először csak 400-at kapnak meg, illetve – könnyítve a megyeszékhelyre nehezedő nyomást – Komló számára is kijelöltek 160 kórházi ágyat.¹⁸

Az 1956-os tervezet és a Pécsi Orvostudományi Egyetem végleges helyszínének kijelölése

De miért pont a Szigeti városrész? Már az 1930-as években is számoltak a területtel, mint potenciális telepítési hellyel. Összefüggő terület állt itt rendelkezésre egy nagy befogadóképességű épülettel, a Hadapródiskolával. Ez az 1950-es évekre sem változott meg, ám az épület állapota jelentősen leromlott és eredeti funkcióját sem tudták kihasználni, mivel csak egy általános iskola kapott benne elhelyezést 1945 után. További indok volt, hogy a Pedagógiai Fő-

16 PTE EL VIII. 203 b. 46 d. 13-80/1955 – Az Egyetem fejlesztése

17 PTE EL VIII. 203 b. 46 d. 13-80/1955 – Az Egyetem fejlesztése

18 PTE EL VIII. 203 b. 46 d. 13-80/1955 – Az Egyetem fejlesztése

iskola is közel helyezkedett el, így a két felsőfokú oktatási intézménnyel már-már kirajzolódni látták a város és az egyetem vezetői az egységes egyetemi városrészt. Végül, de nem utolsó sorban a 400 Ágyas Klinika szempontjából fontos megjegyezni azt a tényt, hogy területétől nem messze helyezkedett el az uránbánya, illetve az ahhoz kapcsolódó városrész, Uránváros. Mivel a körzet és a város lakosságszámának gyors növekedésének lehetősége indokolta tette, ezért kórházi ágyigénnyel lehetett előállni az Egészségügyi Minisztérium felé, akik így már forrást biztosítottak a város számára a jövőbeli egyetemi városrész felépítéséhez. A területtel kapcsolatos első tervezetet végül 1956. július 22-én készítették el.¹⁹ [...] *Az egyetemi városrész a Dózsa tisztképző iskola területén, részben annak közvetlen közelében valósul meg három ütemben. Az első ütemben [épül meg a] 400 ágyas klinika mintegy 187 millió forintot költséggel; a második ütemben a Dózsa főépületének és két melléképületének átalakításával, valamint a meglévő épületek bővítésével és új szárny megépítésével az elméleti intézetek és az egyetemvezetés kap új otthon 77 millió forint [értékben]; a harmadik ütemben pedig újabb 450 ágyas klinikai tömb épül, előreláthatólag 150-170 millió forint költséggel.*²⁰

Az elfogadott tervek²¹ bővítésének gondolata 1958-ban vetődött fel először. A tárgyalások a várossal eredményesnek bizonyultak. Mind a város, mind pedig a POTE számára nyilvánvaló volt, hogy az 1956-ban elfogadott tervhez képest további létesítményekre van szüksége az egyetemnek. Pécs mindehhez a területet biztosította a POTE számára. Ennek megfelelően 1958-ban a Szigeti út - Kürt utca - Ifjúság útja - Honvéd utcai határok között fekvő területet átadták az egyetem számára.²² Ez azt is jelentette, hogy a zónát kivették a város rendezési terveiből és kizárólag a POTE-n múlott, mit épít ide.²³ Azonban az egyetem számára elég hamar egyértelművé vált, hogy ez a térség szűkös lesz a sok tervezett létesítmény számára, ezért 1964-ben a várossal kiegészítették a területet északon

19 Az ütemtervet megerősítették az 1960. november 26-27-én tartott városfejlesztési ankéton (lásd: FORSTER Miklós: „Az Orvostudományi Egyetem fejlesztése”, in: *Az épülő Pécs, Városrendezési kérdései* (szerk.: Erdélyi Ernő), Pécs Megyei Jogú Városi Tanács VB. Kiadása, Pécs, 1961, 274.)

20 BENKE József: *A pécsi orvosképzés intézeti és klinikái 1918–2008*, Bocz Kft., Pécs, 2008, 311–312.

21 Lásd: 3. számú melléklet

22 Lásd: 2. számú melléklet

23 PTE EL VIII. 203. b. 134/1959- Egyetemi fejlesztés – 2. sz függelék az 5/1958./ Tg.É./ OT-PM. sz. együttes utasításhoz

a Pacsirta utcával, ahova az egyetem később az objektumait elhelyezhette. Ugyanakkor nem kapták meg a Tüzér utcai sporttelepet, valamint a Kürt utcától nyugatra fekvő területeket sem.²⁴

A beruházásokhoz forrásokra volt szüksége a POTE-nak, amit kizárólag az egészségügyi kormányzattól várhatott. Az 1959-es terv úgy számolt, hogy – a 400 Ágyas Klinika és az Elméleti tömb után – 1965-től kezdődően újabb beruházásokra kerülhet sor.²⁵ Ilyen volt a 450 ágyas klinika, a kollégium, a nővérszállás, egy kultúrlétesítmény, valamint a dolgozók számára egy kisebb lakótelep létesítése.²⁶

Ezután már az Orvostudományi Egyetem a korszakban nem készített átfogó koncepciót az Egyetemvárossal kapcsolatban, csak a meglévő infrastruktúrára, valamint egyes épületekre készített egyedi terveket.

Az 1959-ben elfogadott tervezet alapján épült ki a POTE infrastruktúrájának legnagyobb része. Ehhez a nagyberuházáshoz tartozott a 400 Ágyas Klinika (1960–1966), az Elméleti Tömb (1966–1970), a 400 fős kollégium (1970–1971), a 100 fős nővérotthon (1974–1975), valamint a rendszerváltás után az Általános Orvostudományi Kar II. számú Klinikája (1991–1993), és annak kiegészítése, a Nephrológiai Centrum (1998). A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Karának Szívcentruma (1997–1999), valamint a 2012-ben átadott Szentágotthai János Kutatóközpont is.

Befejezés

A Pécsi Orvostudományi Egyetem már 1951-es önállósodása előtt is igyekezett megoldani a Horthy-korszakból örökölt széttagoltsági problémáit. Mindezt tovább tetézte, hogy az 1950-es évekre a meglévő épületek állapota és felszereltsége nem érte el a megfelelő, a gyógyításhoz és tanításhoz szükséges szintet, amit az orvosok elvártak volna. A kormányzat meghallgatta az egyetem panaszait, sőt még tervezeteket is bekértek a megoldási lehetőségekkel kapcsolatban. Az 1947–48-as, az 1951-es és 1953-as koncepciók tartalmukat tekintve különböztek egymástól, viszont

24 PTE EL VIII. 203. b. 122. d. 77/1964. – Egyetem fejlesztése

25 Lásd: 2. számú melléklet

26 PTE EL VIII. 203 b.131/1959 – Egyetem fejlesztése

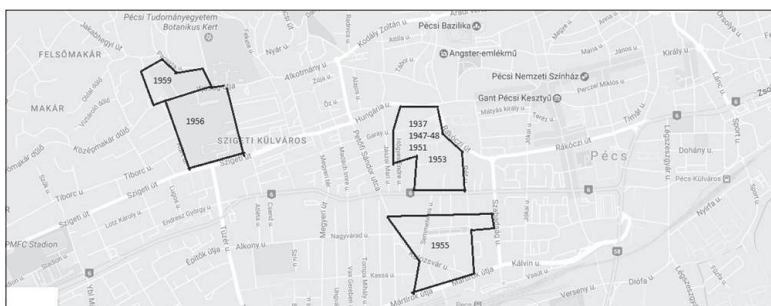
építési helyszíneként mindhárom az 1937-ben már elfogadott Rét utca és környékét jelölte meg. 1955-ben azonban változott a helyszín, amikor a Gyermekklinikától délre elfekvő üres terület szerették volna felhasználni. Végül ezeket a terveket is felülírták az 1956-tól kibontakozó tárgyalások, amelyen a POTE vezetésén kívül részt vettek az Egészségügyi Minisztérium, valamint Baranya megye és Pécs városának képviselői. A megegyezés értelmében a volt Hadapródiskola környékét jelölték meg az Orvostudományi Egyetem új központjának. Végül ezt a területet is megnövelték 1959-ben az eredetileg kijelölt zónától északra elfekvő részekkel.

Összességében elmondhatjuk, hogy a város és az egyetem vezetésének sikerült egy olyan területet találnia 1956 után, ahol kiépülhetett egy modern campus, illetve a korszaknak megfelelő oktatási, gyógyítási és lakhatási körülmények között élhették mindennapjaikat a POTE egyetemistái és oktatói.

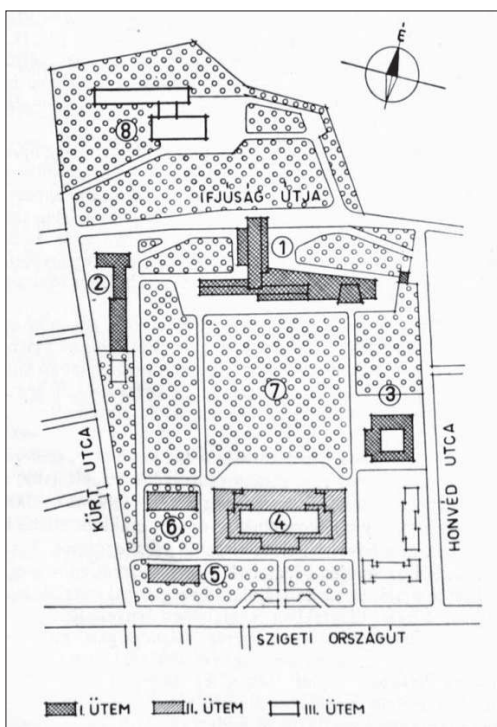
Mellékletek

1. számú melléklet: Az Erzsébet Tudomány Egyetem épületeinek és telkeinek elhelyezkedése az 1930-as években. Forrás: PILKHOFFER Mónika: Az Erzsébet Tudományegyetem pécsi épületei, *Per Aspera ad Astra, A Pécsi Tudományegyetem művelődési- és egyetemtörténeti közleményei*, 2014/2., 50.

2. számú melléklet: A Pécsi Orvostudományi Egyetem fejlesztéseire szánt területek. Általam készített térkép (S.B.).

3. számú melléklet: Az 1956-ban elfogadott tervezet. Forrás: MIKOLÁS Tibor: A Pécsi Orvostudományi Egyetem klinikai főépülete, Magyar Építőművészet, 1967/2., 12.